

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

Радна недеља	Тематска целина		Циљ
1	1. О Економији		Овладавање основним економским појмовима.
	Тематска јединица	1.1 Дефинисање и предмет изучавања економије	Студент ће бити способан да разуме, препозна и репродукује основне економске појмове и значај изучавања економије.
		1.2 Економске категорије и економски закони	Студент ће бити способан да разуме, препозна и репродукује основне економске категорије и законе.

Радна недеља	Тематска целина		Циљ
1	1. О Економији		Овладавање основним економским појмовима.
		1.3 Економски методи и модели	Студент ће бити способан да разуме, препозна и репродукује основне економске методе и моделе.

НАСТАВНИ МЕТОД: ПРЕДАВАЊЕ

Радна недеља	Тематска целина		Циљ
1	1. О Економији		СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О РАЗВОЈУ ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ ОД ЊЕНОГ НАСТАНКА ДО САВРЕМЕНОГ ДОБА.
	Тематска јединица	1.4 Меркантилизам и физиократизам	Студент ће бити способан да разуме, препозна и репродукује учења меркантилизма и физиократизма.
		1.5 Класична економска анализа	Студент ће бити способан да разуме, препозна и репродукује учења представника класичне економске мисли.

Радна недеља	Тематска целина		Циљ
1	1. О Економији		СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О РАЗВОЈУ ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ ОД ЊЕНОГ НАСТАНКА ДО САВРЕМЕНОГ ДОБА.
	Тематска јединица	1.6 Савремена економска мисао	СТУДЕНТ ЋЕ БИТИ СПОСОБАН ДА РАЗУМЕ, ПРЕПОЗНА И РЕПРОДУКУЈЕ УЧЕЊА САВРЕМЕНЕ ЕКОНОМСКЕ МИСЛИ.

НАСТАВНИ МЕТОД: ПРЕДАВАЊЕ

Alfred Maršal

- „Ekonomija se bavi proučavanjem čovečanstva u svakodnevnom životu“.

Pol Samuelson

- „Ekonomija je proučavanje o tome kako se ljudi opredeljuju da koriste retka, ili ograničena, sredstva proizvodnje (zemlju, rad, kapitalna dobra kao što su mašine, tehničko znanje) da bi proizveli razna dobra (kao što su pšenica, goveđe meso, kaputi, koncerti, putevi, bombarderi, jahte) i da bi ih raspodelili na razne pripadnike društva zadovoljavajući njihovu potrebu za potrošnjom“.

Pol Samjuelson

- „Ekonomija, i nauka i veština, proučava se iz raznih razloga: da bi se razumeli problemi pred kojima se nalaze pojedinci i porodice; da bi se pomoglo vladama, i nedovoljno razvijenih i razvijenih nacija; da se unapredi snažni privredni razvoj izbegavajući depresiju i inflaciju; da bi se analizirale fascinirajuće zanimljive sheme društvenog ponašanja“.

Lajonel Robins

- „Ekonomija je nauka koja proučava ljudsko ponašanje kao odnos između ciljeva i oskudnih sredstava koja su podobna za alternativne upotrebe“.

- Naziv **ekonomija** potiče od grčke složenice *oikonomia* koja je nastala od reči **oikos** (kuća, gazdinstvo) i **nomos** (pravilo, red, zakon). Dakle, oikonomia bi označavala „**pravila o radu u gazdinstvu**”.
- Ekonomija predstavlja veštinu privređivanja.

- **Teorijska ekonomija**
- **Primenjena ekonomija**

- Teorijska ekonomija se može podeliti na:
 - makroekonomsku i
 - mikroekonomsku analizu.

- Pozitivna ekonomija
 - Normativna ekonomija
-

MAKROEKONOMSKI CILJEVI:

- stabilan rast nacionalnog obima proizvodnje,
- stabilan nivo cena,
- visok nivo zaposlenosti i
- uravnotežen platni bilans.

MAKROEKONOMSKI INSTRUMENTI:

- fiskalna politika,
- monetarna politika,
- politika dohodaka i cena i
- međunarodna ekonomska politika.

STANJE OPŠTE RAVNOTEŽE

$$Y + U = P + I$$

- Y = proizvodnja;
- U = uvoz;
- P = potrošnja;
- I = izvoz

“TRADE-OFF”

**Teorija ekonomske
politike - osnivač
Jan Tinbergen.**

- *Nauka* predstavlja sva naša saznanja o suštini sveta i zakonima njegovog postojanja i razvoja. Ona je sistem kategorija i zakona kojima se otkriva suština pojava u prirodi, društvu i ljudskom mišljenju.

- **Ekonomске kategorije** se definišu kao najopštiji pojmovi, kao teorijski izrazi ili apstrakcije datih odnosa proizvodnje.

- **Ekonomski zakoni** su objektivne nužnosti koje vladaju u proizvodnji, raspodeli, razmeni i potrošnji.

- Pod metodom istraživanja podrazumevamo način, sredstva i postupke koji se primenjuju u istraživanju neke nauke.

METOD APSTRAKCIJE

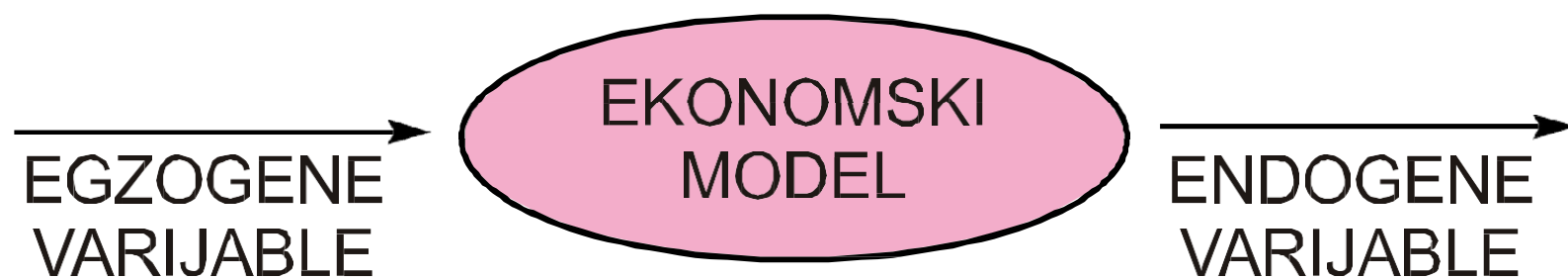
- Odstranjuju se svi nebitni i sporedni elementi.
- Problem se svodi u čistom obliku na ono što je bitno i zakonito.

Prepostavke moraju biti:

- empirijski zasnovane,
- istinite,
- neprotivurečne,
- nezavisne,
- potpune.

METOD VERIFIKACIJE

- Jedinstvo teorije i prakse koje se međusobno uslovljavaju i određuju.

- Razvoj ekonomskih ideja u periodu robovlasništva
- Ekonomska misao antičke Grčke
- Ekonomska misao starog Rima
- Ekonomska misao u feudalizmu

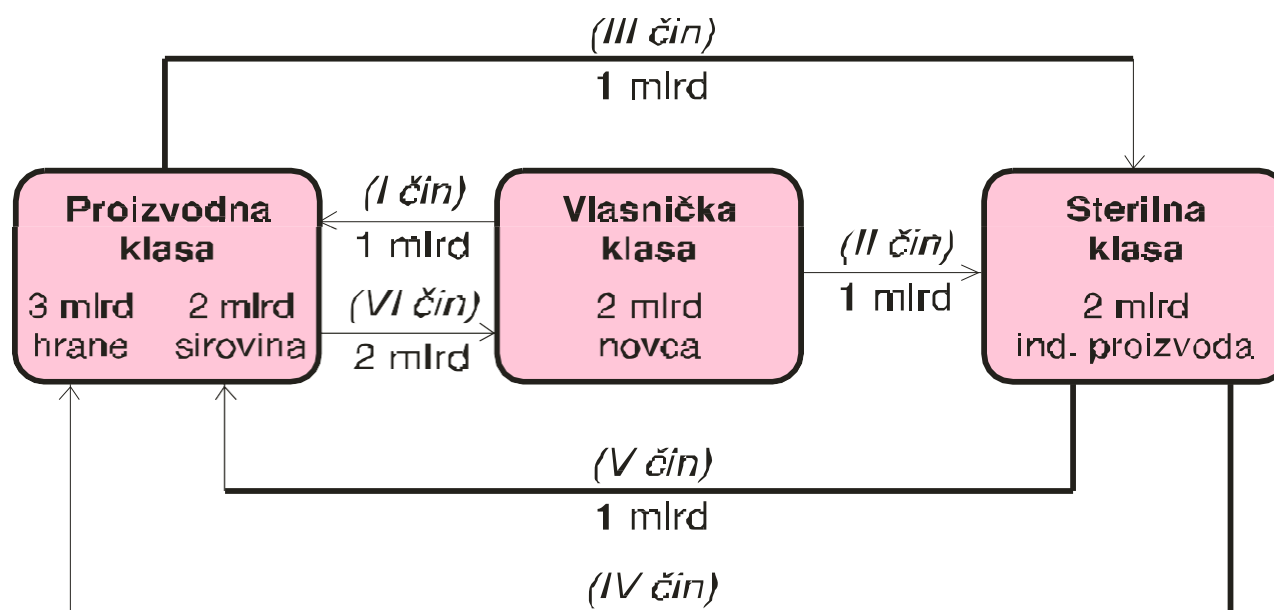
MERKANTILIZAM

- XV – XVII vek (u razvijenim evropskim državama)
- Rani merkantilizam – monetarni sistem ili bulionizam
- Razvijeni merkantilizam – merkantilizam u užem smislu

- Žan Batist Kolber – „Pisma, instrukcije i memoari“
- Antoan de Monkretjen – „Traktat političke ekonomije posvećen kralju i majci kraljici“ (1615.)
- Tomas Man – „Blago Engleske od spoljne trgovine“
- Antonio Sera – „Kratka rasprava o uzrocima koji mogu izazvati obilje zlata i srebra u kraljevinama u kojima nema rudnika, s primenom na kraljevinu Napulj“ (1613.)

FIZIOKRATIZAM

- XVIII vek – Francuska
- Fransoa Kene (1694-1774) – „Ekonomске tablice“ (1758.)

Kenev model proste društvene reprodukcije

Klasična ekonomska misao

- Viljem Peti (1623-1687)
- Adam Smit (1723-1790) – „Istraživanja o prirodi i uzrocima bogatstva naroda“ (1776.)
- David Rikardo (1772-1823) – „Načela političke ekonomije i oporezivanja“ (1817.)

- Džon Stjuart Mil (1806-1873) – „Principi političke ekonomije“ (1848.)
- Tomas Robert Maltus (1766-1834) – „Esej o stanovništvu“ (1798.)
- Žan Batist Sej (1766-1832) – „Tečaj političke ekonomije“ (1803.)
 - Sejov zakon tržišta

- Teorija vrednosti je sistem učenja koji treba da objasni vrednost robe (ali, da je objasni na nekoj veličini koja je definisana izvan sistema cena).

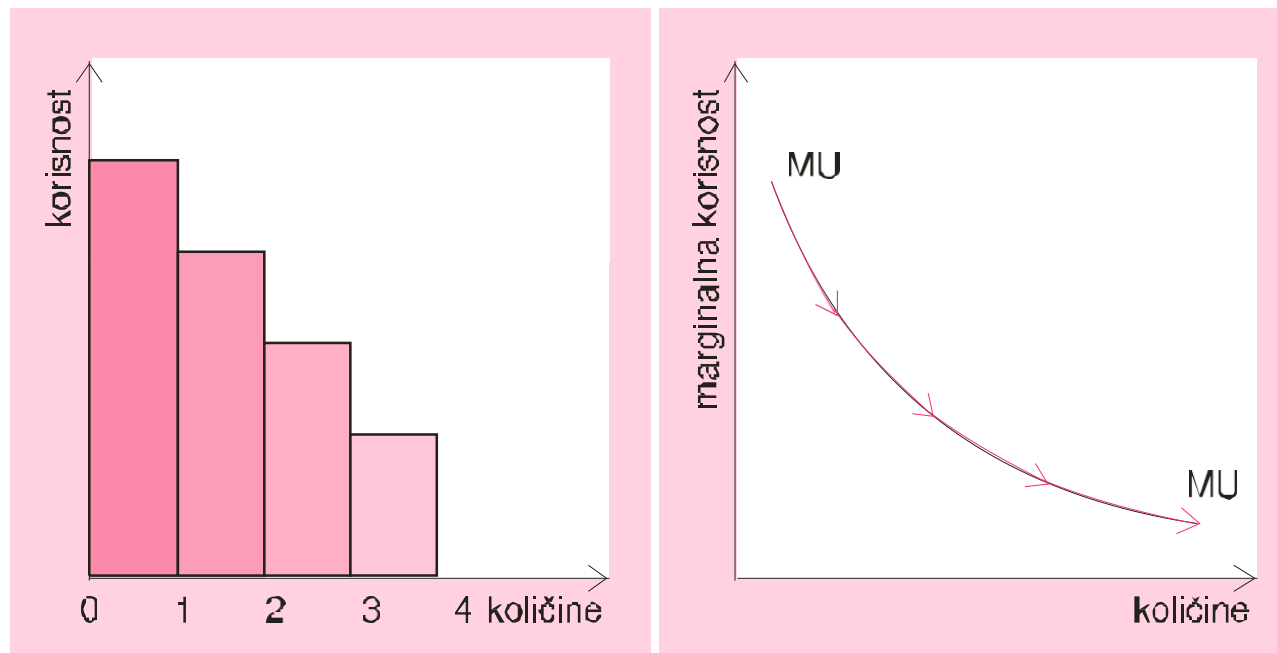
Vrste teorije vrednosti

- Teorija radne vrednosti (osnivač Viljem Peti, 1623-1687)
- Teorija troškova proizvodnje (Adam Smit, 1723-1790)
- Teorija granične (marginalne) korisnosti (Viljem Stenli Dževons, 1835-1882)

Teorija granične (marginalne) korisnosti

- Prvi Gosenov zakon: „zakon zasićenosti potreba“
- Drugi Gosenov zakon: „zakon izravnanja nivoa granične korisnosti“

Marginalna korisnost

- Tomas Mor (1480-1535) – "Utopija"
- Tomazo Kampanela (1568-1639) – "Grad sunca"
- Tomas Mincer (1490-1525)

Kasni socijalisti utopisti

- Sen Simon (1760-1825)
- Šarl Furije (1772-1837)
- Robert Oven (1771-1851)

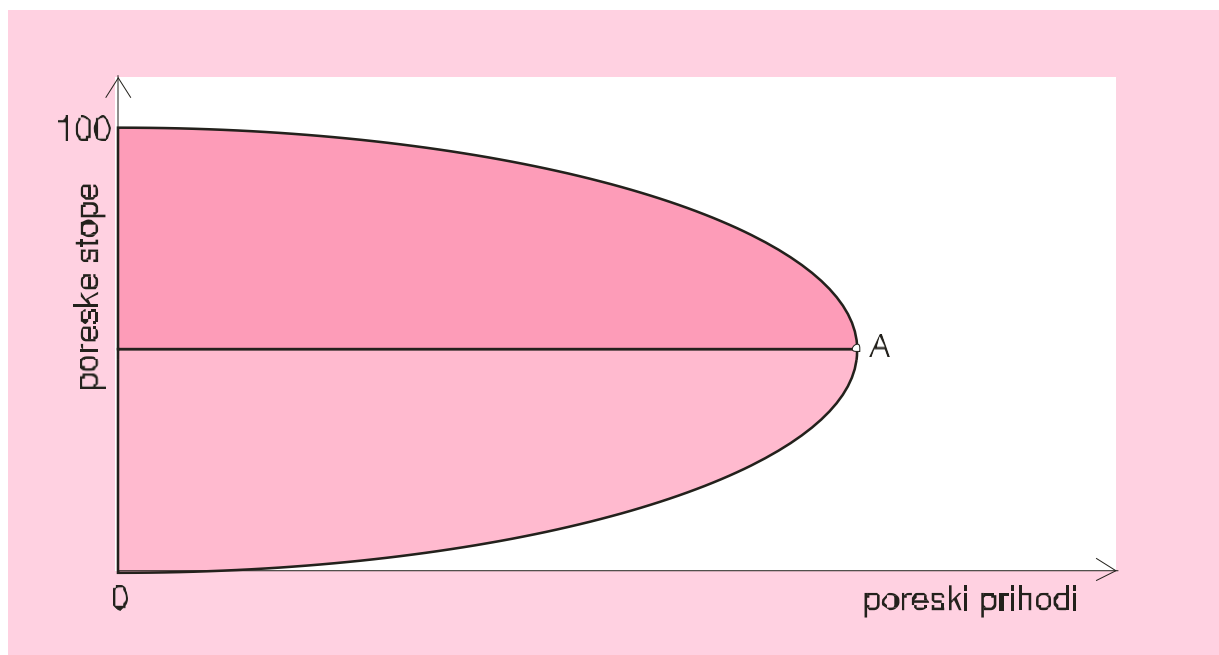
Karl Marks (1818-1883)

- Najamni rad i kapital (1847)
- Komunistički manifest (1848)
- Kritika političke ekonomije (1859)
- Kapital- I tom (1867)
- Kapital – II tom (1885)
- Kapital – III tom (1894)
- Teorije o višku vrednosti – IV tom

Fridrih Engels (1820-1895)

- Položaj radničke klase u Engleskoj
- Anti-Diring
- Poreklo porodice, privatnog vlasništva i države
- Rudolf Hilferding (1877-1943)
- Roza Luksemburg (1870-1919)
- Moris Dob (1900-1976)
- Oskar Lange (1904-1965)

- Kejnzijska teorija
- Monetarizam
- Nova škola klasične makroekonomije
- Ekonomija ponude

Ekonomija ponude Laferova kriva

Nobelova nagrada za ekonomiju – 2022.

Ben Bernanke

Daglas Dajmond

Filip Dajbvig

„Dajmond i Dajbvig su naučno dokazali da banke igraju ključnu ulogu u funkcionisanju savremene ekonomije i ukazali na ranjivost finansijskog sistema. Bernanke je u radu iz 1983. godine ukazao da je upravljanje bankama dovelo do propadanja banaka, što je bio mehanizam koji je relativno običnu recesiju pretvorio u Veliku depresiju 1930-ih, najdramatičniju i najozbiljniju krizu na svetu koja je viđena u modernoj istoriji. Zahvaljujući njihovom radu, kriza iz 2008. godine nije prerasla u depresiju, obrazložio je Nobelov komitet, a vlasti sada lakše procenjuju rizike i prilagođavaju regulativu.“

Klaudija Goldin

„Amerikanka Klaudija Goldin, profesorka ekonomije sa Harvarda, dobila je Nobelovu nagradu za ekonomiju za 2023. godinu za proučavanje mesta i uloge žena na tržištu rada. Ona je pionirka u oblasti rodne ekonomije i istražuje zašto rodna razlika u platama i dalje postoji. Pokazala je da rodne razlike neće nužno nestati sa ekonomskim razvojem i da ekonomski rast ne poboljšava uvek rezultate na tržištu rada žena. Njeno istraživanje otkriva razloge za ovu promenu uloge i ističe glavne prepreke rodnoj ravnopravnosti.“

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА